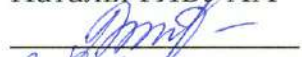

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми
Наталія РЯБУХА

2 вересня 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи
Інна СТАЩЕВСЬКА

2021 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

**МЕТОДОЛОГІЯ ТЕОРЕТИЧНОГО
МУЗИКОЗНАВСТВА**

Освітньо-наукова програма – Музичне мистецтво

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Силабус склала:
доктор мистецтвознавства, доцент
Коновалова Ірина Юріївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри теорії та історії музики,
протокол № 3 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри теорії та історії музики,
доктор мистецтвознавства, доцент Ірина КОНОВАЛОВА

Силабус схвалено радою факультету музичного мистецтва
Протокол № 2 від 02 вересня 2021 р.
Голова ради факультету Тетяна БОЛЬШАКОВА

Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Методологія теоретичного музикознавства
2	Викладач	Коновалова Ірина Юріївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	Konovalova.kulik@gmail.com
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
5	Рік підготовки	1-й
6	Семестр	2-й
7	Лекції (год.)	30
8	Семінарські заняття (год.)	10
9	Самостійна робота (год.)	80
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	4
12	Загальна кількість годин	120
13	Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, дальтон-план (самостійне виконання завдань), контрольні заходи; Види: лекція, семінар, консультація Методи: проблемний виклад, частково-пошуковий – пошук фактичних матеріалів, дослідницький – самостійний пошук наукових, навчальних матеріалів за тематикою навчальної дисципліни.
14	Види поточного контролю	Усне опитування, перевірка виконання самостійної роботи, реферат, доповідь, тестування
15	Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна курс «Методологія теоретичного музикознавства» є ваговою складовою комплексу обов'язкових фахових дисциплін, скерованих на системну підготовку здобувачів ступеня «доктор філософії» за напрямом 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Дисципліна «Методологія теоретичного музикознавства» скерована на опанування теоретичними методами дослідження музичних феноменів та процесів розвитку музичного мистецтва. Суттєва роль у програмі курсу належить висвітленню фундаментальних музикознавчих категорій та актуальної проблематики музики у теоретичному висвітленні, а також розкриттю особливостей музично-теоретичних концепцій і розвитку музикознавчої думки минулого і сучасності.

Концепція навчального курсу спрямована на формування науково-теоретичного підґрунтя й збагачення досвіду науково-дослідної музикознавчої діяльності та професійних

компетентностей аспірантів, уміння застосовувати набуті знання в процесі роботи над дисертацією в сфері музичного мистецтва.

Курс «Методологія теоретичного музикознавства» покликаний сприяти розширенню професійного тезаурусу, розвитку інтелектуального рівню аспірантів, їх науково-дослідницького мислення, прагненню до професійної самореалізації.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Курс «Методологія теоретичного музикознавства» щільно пов'язаний з дисциплінами гуманітарного спрямування, зокрема філософією, естетикою, культурологією, соціологією, психологією, мистецтвознавством, історією світової та української культури, а також професійно-орієнтованими фаховими дисциплінами зі спеціальності «Музичне мистецтво», зокрема теорією та історією світової та української музики, гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, музичною естетикою, музичною семіотикою, музичною семантикою, музичною текстологією, музичною психологією, історією та теорією виконавського мистецтва тощо.

Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна, відповідають освітньо-науковій програмі. Здобутий аспірантами в ході вивчення дисципліни «Методологія теоретичного музикознавства» комплекс знань є суттєвим теоретичним підґрунтям для подальшої дослідницької діяльності й набуває науково-практичної значущості у процесі створення тексту дисертації.

2.3. Мета вивчення дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поширення професійного світогляду аспірантів, поглиблення раніше отриманих та набуття нових системних знань у сфері теоретичного музикознавства, що наближають до когнітивної складової музично-теоретичних процесів, які зумовлюють необхідні умови для самостійної науково-дослідницької діяльності в галузі музичного мистецтва.

2.4. Завдання вивчення дисципліни:

- усвідомлення сутності і специфіки теоретичної музикології як когнітивної царини;
- формування цілісного уявлення про зміст і структуру теоретичного музикознавства та його роль у системі наук про музику;
- висвітлення теоретико-методологічних засад науково-дослідницької діяльності у сфері музикознавства.
- засвоєння фундаментальних категорій теоретичного музикознавства;
- опанування науково-аналітичним і понятійним апаратом та методологією теоретичного музикознавства;
- удосконалення й поглиблення набутих та здобуття нових музично-теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, необхідних для розв'язання комплексних проблем, здійснення самостійних наукових розвідок й продукування власних ідей в царині музичного мистецтва;
- висвітлення методологічних підходів до вивчення феноменів музичного мистецтва та засвоєння принципів використання методів теоретичної музикології у науково-дослідницькій діяльності;
- визначення специфіки історичного розвитку теоретичного музикознавства;
- осягнення сутності провідних музично-теоретичних концепцій та застосування їх положень в науково-творчій і практичній діяльності;
- створення теоретичного підґрунтя щодо розуміння методологічних засад розвитку сучасного музикознавчого знання;
- опанування технологією науково-аналітичного узагальнення явищ музичного мистецтва;
- теоретичне висвітлення інноваційних музично-мовних, стильових і композиційно-технологічних процесів в практиці Новітнього часу.

- розкриття художнього сенсу і специфіки явищ музичної культури і мистецтва в теоретичному дискурсі;
- визначення сутності провідних музично-теоретичних концепцій минулого і сучасності;
- визначення актуальної проблематики та напрямів досліджень сучасних вітчизняних і зарубіжних вчених в царині теоретичного музикознавства.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі музичного мистецтва, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та практичне впровадження отриманих результатів у художньо-творчій, науковій та інноваційно-педагогічній сферах музичного мистецтва; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; здійснювати критичний аналіз, оцінку та синтез нових та комплексних наукових ідей з урахуванням інтеграції музичного та культурологічного дискурсів.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи історичних і теоретичних знань та сформованих особистих художніх і морально-ціннісних орієнтирів.

ЗК 4. Здатність до розуміння культури і звичаїв інших країн, до міжкультурного діалогу з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; працювати в міжнародному середовищі, використовувати академічну українську та іноземну мови в професійній та науково-дослідницькій діяльності.

ЗК 6. Здатність до формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти, ставити та вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення, працювати в критичних умовах, брати на себе відповідальність, бути лідером у команді; планувати та управляти науковими проектами

Спеціальні (професійні) компетентності:

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі музикознавства та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках, зокрема культурології, і можуть бути опубліковані в провідних наукових виданнях з музикознавства.

СК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми у сфері історичного, теоретичного та виконавського музикознавства.

СК 3. Здатність до демонстрації інноваційності, високого ступеня самостійності, до розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності у сфері музикознавства; прийняття обґрунтованих рішень; до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК 5. Здатність до системної науково-пошукової роботи з усім спектром архівних, літературних, фахових, нотних, загальнонаукових, аудіо- та відео-джерел з урахуванням характерних ознак найважливіших тенденцій сучасного музикознавства, а також до застосування методологічних знань для осмислення особливостей світових, і, зокрема, українських історико-культурних, теоретичних та практичних реалій.

СК 7. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК 8. Здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також пояснювати сучасні музичні явища і процеси.

СК 9. Здатність аналітично мислити і практично застосовувати навички систематизації

та узагальнення інформації, працювати з іншомовними науковими текстами за напрямом досліджень.

СК 10. Здатність самостійно здійснювати аналіз музичного твору та особливостей його функціонування в певному соціокультурному середовищі.

СК 11. Здатність здійснювати критичні діалоги, наукові дискусії з проблем музичного мистецтва на міжнародному рівні.

2.6. Результати навчання.

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з музичної культури та мистецтва і на межі предметних галузей музикознавства та культурології, а також дослідницькі вміння та навички, достатні для проведення наукових досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, здобуття нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 2. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками і методами, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної практичної й наукової музичної діяльності, а також розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики в галузі музичного мистецтва.

ПРН 3. Знати основні тенденції розвитку та специфіку національної музичної культури, усвідомлювати її цінності у світовому контексті.

ПРН 4. Презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові проблеми музичного мистецтва, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН 5. Уміти з'ясувати трансформації онтологічного статусу музичного твору в процесі історичного розвитку культури і мистецтва.

ПРН 6. Вміти працювати з найрізноманітнішими джерелами, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію.

ПРН 8. Критично аналізувати, оцінювати результати власних досліджень у контексті сучасних знань, синтезувати нові й комплексні ідеї в галузі музикознавства.

ПРН 12. Започатковувати, планувати, реалізовувати, коригувати послідовний процес ґрунтовного музикознавчого наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у науково-педагогічній та музично-просвітницькій сферах діяльності

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Методологія теоретичного музикознавства» аспірант повинен

знати :

- специфіку, зміст і структуру теоретичного музикознавства та його функції в науці про музику;
- категоріально-поняттєвий апарат теоретичного музикознавства та характер його науково-практичного застосування;
- специфіку музично-теоретичної методології в музикознавчій сфері та міждисциплінарному дискурсі гуманітаристики;
- операційну логіку й основоположні принципи музично-теоретичного мислення в процесі музикознавчого дослідження;
- основні етапи історичної еволюції музично-теоретичної думки та особливості її розвитку на сучасному етапі;
- концептуальні положення фундаментальних музикознавчих вчень, сформованих в динаміці історичного розвитку (теорій інтонації, ладу і гармонії, музичного змісту і форми, музичної фактури, музичного тематизму, музичного твору і музичного тексту, стилю і жанру в музиці);
- проблематику і сутність найзначніших наукових концепцій сучасних вітчизняних і зарубіжних музикознавців, пов'язаних з осмисленням парадигмальних трансформацій в культурі, тенденцій оновлення жанрово-стильових і структурно-композиційних закономірностей музики тощо;

- історично усталені та сучасні принципи формоутворення і музичної композиції, мовностильової та просторово-часової організації музики;

вміти :

- розкривати сутність явищ музичного мистецтва в теоретичному дискурсі;
- вільно орієнтуватися в музично-теоретичних концепціях;
- інтегрувати музично-теоретичні знання для вирішення науково-дослідних завдань;
- вільно орієнтуватися в концептуально-методологічному просторі теоретичного музикознавства, що зумовлює вибір методів і методик дослідження обраної тематики, або окремого явища;
- визначати проблемні області, для вирішення яких доцільне використання концептуальних положень і методів теоретичного музикознавства;
- застосовувати в науково-практичній діяльності сучасну методологію, набуті музикознавчі знання і термінологію для здійснення аналізу музичних явищ, певних музичних текстів і творів будь-якої епохи, стилю, напряму, визначити їх музичну поетику, композиційно-драматургічні й жанрово-стильові особливості в дискурсі теоретичного музикознавства;
- розкривати характерні ознаки провідних музичних жанрів і стилів, художніх напрямів європейського та світового музичного мистецтва та їх прояви у конкретному музичному творі;
- визначати сутність провідних музично-теоретичних концепцій;
- обґрунтовувати та логічно формулювати власну думку щодо дискусійних питань музично-теоретичного змісту;
- опрацьовувати друковані та електронні музично-теоретичні джерела з метою осягнення основних аспектів та глибинних основ курсу;
- логічно і послідовно викладати засвоєний матеріал в письмових роботах та усних семінарських виступах;
- користуватися у наукових дослідженнях основними термінами і поняттями курсу;
- здійснювати аналіз музичних явищ у дисертаційній роботі на основі методів теоретичного музикознавства;
- використовувати методологічні настанови теоретичного музикознавства з метою наукового прогнозування й розвитку музичного мистецтва та науки про музику;
- встановлювати міждисциплінарні перетинання та внутрішні зв'язки між елементами комплексної методології музикознавства;
- використовувати методологічний інструментарій теоретичного музикознавства в науковій діяльності;
- здійснювати критичний аналіз науково-теоретичної літератури.
- генерувати нові ідеї (креативність) на основі розвитку базових теоретико-методологічних засад музикознавчого дослідження
- розробляти нові підходи і методи у царині теоретичного музикознавства у процесі роботи над науковим дослідженням.

3. Політика дисципліни.

3.1. Політика оцінювання та відпрацювання пропущених занять здійснюється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу аспіранта. Пропущені аспірантом заняття мають бути відпрацьовані. Аспірант не допускається до екзамену, якщо передбачені навчальним планом семінарські заняття не відпрацьовані й завдання самостійної роботи не

виконані. Форму і час відповіді або виконання практичного завдання аспірант та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності.

Усі питання щодо проходження курсу та можливостей застосування набутих знань у дослідницькій діяльності мають обговорюватись й вирішуватися у постійному діалозі між аспірантами та викладачем. В процесі проходження курсу необхідно дотримуватися норм академічної етики субординації, принципів колегіальності й співтворчого діалогу, толерантності, проявляти відповідальність, дисциплінованість. Під час вивчення навчального курсу та подальшій роботі над дисертацією плагіат є неприпустимим явищем.

4. Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу					
Розділ 1					
Концептуально-методологічні засади теоретичного музикознавства					
Тема, план лекції	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Форми контролю
Тема 1. Теоретичне музикознавство як система знань і складова науки про музику: основні напрями і проблемні сфери	Лекційне заняття, 2 год	1,8,10,11,4 6	4	3 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 2. Історія становлення і розвитку музично-теоретичної думки в європейській та українській музичній культурі	Лекційне заняття, 2 год семінар. заняття, 2 год	1,8,48	4	5 балів	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 3. Музикознавчі школи в Україні: наукові напрями і концепції	Лекція, 2 год	1,48	6	3 бали	Усне опитування
Тема 4. Когнітивні методи сучасного теоретичного музикознавства	Лекційне заняття, 2 год Семінар. Заняття 2 год	2,3,4,11,34, 52	6	5 балів	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 5. Провідні звукотворчі ідеї і музично-теоретичні концепції зарубіжних і вітчизняних музикологів і митців ХХ ст. Теорія інтонації Б. Асаф'єва. Звуковисотні системи А. Шенберга, Хауера.	Лекційне заняття, 2 год семінар. заняття, 2 год	44,78, 79	6	5 балів	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Розділ 2.					

**Фундаментальні проблеми і універсалії теоретичного
музикознавства в сучасному дослідницькому дискурсі**

Тема 6. Проблема музичного мислення: аспекти сучасного наукового розуміння	Лекційне заняття, 2 год семінар. заняття, 2 год	20,24, 64,65	6	6 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 7. Музична мова як універсальна система виражальних засобів, різновид художньої комунікації та інструмент музичного мислення. Семантичне оновлення музичної мови і мовлення в музиці ХХ ст. Проблеми музичного тематизму в теоретичній думці.	Лекційне заняття, 2 год	1,7,8,11, 15, 20, 29	6	3 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 8. Лад, тональність і модальність як категорії музикознавства. Питання ладу в теоретичному музикознавстві. Ладові концепції ХХ ст. Поліладовість і політональність.	Лекційне заняття, 2 год	1,2,64	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 9. Гармонія в системі інтонаційних зв'язків та проблемному полі музикології. Специфіка гармонічного та поліфонічного мислення. Тенденції оновлення в гармонічній сфері та питання акордики ХХ – поч. ХХІ ст. Прояви лінеарності в музичній творчості сучасності.	Лекційне заняття, 2 год	1,8,56	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 10. Зміст і форма в музиці. Теорії музичного змісту. Діалектика змісту і форми та принципи музичного формотворення. Конструктивна і процесуальна основи музичної форми. Форма як принцип і форма як даність	Лекційне заняття, 2 год	1,8, 21,39,50	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 11. Просторова організація в музиці та проблеми музичної фактури	Лекційне заняття, 2 год	1,63,83	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 12. Композиція і драматургія в музичній сфері: смисловий потенціал та типологічні особливості. Музична архітектоніка.	Лекційне заняття, 2 год	1,44,63, 89	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання

					завдань С.Р.
Тема 13. Теорія музичного жанру як проблемно-методологічний напрям сучасного музикознавства. Принципи жанрової класифікації в музичній науці	Лекційне заняття, 2 год	1,4,66	6	4 бали	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Тема 14. Стель як категорія музикознавства та історична система художнього узагальнення в музиці. Типологія музичних стилів. Техніка і стиль в музиці ХХ ст.	Лекційне заняття, 4 год семінар. заняття, 2 год	3, 57,61,	6	6 балів	Усне та письмове опитування, виступи на семінарах, перевірка виконання завдань С.Р.
Усього	40 (30 лекц. та 10 сем. годин)		80	60	

5. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття № 1.

Тема: Етапи історичного розвитку музично-теоретичної думки в європейській культурній свідомості

Питання для обговорення:

1. Музично-теоретична думка античних часів
2. Музично-теоретична проблематика в трактатах доби Середньовіччя та Відродження
3. Проблеми музики в теоретичній думці Нового часу (XVII – поч ХХ ст.)
4. Теоретична музикологія в умовах буття ХХ ст.: провідні концепції та проблемні сфери

Література: 9, 12, 46

Семінарське заняття № 2

Тема: Специфіка застосування методів теоретичного музикознавства у музикознавчому дослідженні

Питання для обговорення:

1. Предметне поле методології теоретичної музикознавства.
2. Категоріальний апарат теоретичного музикознавства
3. Основні музично-теоретичні методи пізнання музичних об'єктів
4. Застосування теоретичної методології та методів музично-теоретичного аналізу в музикознавчому дослідженні за конкретною дисертаційною проблематикою.

Література: 1, 8, 11, 13

Семінарське заняття № 3

Тема: Концепції стилю у просторі сучасного музикознавства

Питання для обговорення:

1. Рівні розуміння поняття «стиль» в культурі і мистецтві та його історичне походження

2. Стиль як категорія музикознавства. Процес історичного розвитку поняття стилю як типологічної категорії музикознавства
3. Взаємозв'язки категорії стилю з філософсько-естетичними поняттями змусту і форми, художньої творчості, методу і жанру
4. Інтерпретація поняття «стиль» в музиці як вираження музично-інтонаційних, жанрових і драматургічних зв'язків
5. Стильові ознаки та їх відношення до виражальних засобів музичного мистецтва
6. Характеристика понять «історичний стиль», «національний стиль», «індивідуальний стиль» (композиторський та виконавський), «стиль мислення», «стиль напряму», «жанровий стиль» та аспекти їх перетинів
7. Осмислення проблематики стилю в дослідженнях Н. Горюхіної, В. Медушевського, М. Михайлова, Є. Назайкінського, С. Скребкова, С. Шипа.
8. Методи стильового аналізу та їх практичне застосування на матеріалі конкретних музичних взірців.

Література: 1, 3, 8, 53, 57, 66.

Семінарське заняття № 4

Тема: Осмислення категорії жанру та принципи жанрової типології в музикології

1. Жанр як категорія музикознавства та засіб художньої типізації в музиці. Різновиди жанрів в музиці.
2. Історичні аспекти становлення і розвитку категорії жанр в літературі і мистецтві
3. Принципи і критерії жанрової класифікації музичних творів
4. Провідні жанрові концепції в музичній науці
5. Розуміння сенсу визначення «узагальнення через жанр» (А. Альшванг)
6. Застосування методів жанрового аналізу в музикознавчому дискурсі за певною дисертаційною темою

Література: 1, 4, 8, 19, 66, 80

Семінарське заняття № 5.

Тема: Інноваційні звукотворчі та музично-теоретичні концепції ХХ ст.

1. Сутність звуковисотних та метроритмічних інновацій в музиці першої половини ХХ ст. та їх теоретичне осмислення (концепції А. Шенберга, Хауера та ін)
2. Музично-теоретичний досвід представників Авангарду I
3. Маніфести представників музичного футуризму
4. Ладо-ритмічна концепція О. Мессіана та її теоретичне обґрунтування в працях композитора
5. Пуантилізм у творчому досвіді і теоретичних уявленнях А. Веберна
6. Темброві новації в дзеркалі теоретичної музикології
7. Проблема алеаторики та сонористики в музично-теоретичній думці
8. Теоретико-аналітичні методи дослідження явищ сучасної музичної творчості

Література: 10, 11, 34, 44, 80, 90, 93.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Основні напрями і проблемні сфери теоретичного музикознавства в історичній ретроспективі	8
2.	Музикознавчі школи в Україні	8
3.	Інтонаційна концепція музики	8
4.	Семантика музичної мови	8
5.	Композиційно-драматургічні закономірності в музиці	8
6.	Ладові концепції XX ст	8
7.	Теорія музичного змісту.	8
8.	Музичний склад і фактура	8
9.	Проблема музичного тематизму	8
10.	Стиль і жанр в музиці	8
Разом		80

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Робота на семінарських заняттях: до 6 балів (максимально 30 балів).

Перевірка завдань самостійної роботи: до 3 балів (максимально 30 балів).

Іспит: до 40 балів

Усього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують аспіранти:

Тематичний розділ 1					Тематичний розділ 2									Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	40	100
4	4	4	4	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4		

Критерії оцінювання результатів навчання

Відмінно (А 90-100): аспірант вільно орієнтується в матеріалі курсу, виявляє творчий рівень усвідомлення матеріалу, якісно виконував усі завдання самостійної роботи, брав активну участь в обговоренні проблемних питань дисципліни і має повний конспект лекцій.

Добре

В (82–89): здобувач орієнтується в матеріалі курсу, доволі повно виконував завдання самостійної роботи, брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни на семінарах, має конспект лекцій й відвідував переважно більшість аудиторних занять.

С (74–81): аспірант орієнтується в більшості проблем з курсу, виконував завдання самостійної роботи, іноді брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни, має конспект більшості лекцій.

Задовільно

Д (64–73): аспірант орієнтується в деяких проблемах з курсу, виконував деякі завдання, майже не брав участі в обговоренні проблемних питань дисципліни, відвідував частину аудиторних занять, відсутній конспект частини лекцій.

Е (60–63): аспірант поверхово розуміється в проблемах курсу, більшість завдань не виконані або виконані на низькому рівні, уникав обговорення проблемних питань дисципліни на семінарах, відвідав незначну частину аудиторних занять, відсутній конспект більшості лекцій.

Незадовільно

FX (35–59): з можливістю повторного складання аспірант пропустив більшість аудиторних занять, немає конспекту лекцій, дуже поверхово розуміється в проблемах курсу курсу, практичні завдання не були виконані, практично не брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

F (0–34): *незадовільно* з обов'язковим повторним вивченням дисципліни: аспірант не відвідував або майже не відвідував заняття з даної дисципліни, не має конспекту лекцій, не розуміється в проблемах курсу, завдання самостійної роботи не виконувалися, уникав обговорення проблемних питань дисципліни.

Рекомендовані джерела інформації

1. Гнатишин О. Історичний вимір українських музично-теоретичних концепцій : монографія. Львів : вид-во Львівської політехніки, 2018, 600 с.
2. Зінків І. Модальність як категорія теоретичного музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Естетика і практика мистецької освіти : зб.ст. К., 2008. Вип.74. С. 245-253.
3. Коменда О. Музикознавчі інтерпретації поняття стилю // Музикознавчі студії Інституту мистецтв ВНУ імені Лесі Українки та НМАУ ім. П.І. Чайковського. 2009. Вип. 3. С. 66–76.
4. Коменда О. Поняття жанру в сучасному музикознавстві // Музична україністика: сучасний вимір. 2009. Вип. 3. С. 120–140.
5. Козаренко О. Феномен національної музичної мови. Л. : 2000. 284 с.
6. Коханик І. Музичний твір : взаємодія стабільного і мобільного в аспекті стилю // Музичний твір : проблема розуміння : зб. ст / Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ : НМАУ, 2002. Вип. 20. С. 44–51.
7. Котляревський І. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 7. С. 31–33.
8. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін. Монографія. К., 2006. 534 с.
9. Москаленко В. Музичний твір як текст // Текст музичного твору : практика і теорія. Київське музикознавство. К., 2001. Вип. 7. С. 3–9.
10. Польська І. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві // Культура України : зб. наук. праць. Вип 46. Х. : ХДАК, 2014.
11. Самойленко О. Інтердисциплінарні тенденції сучасного музикознавства // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 29. К., 2003. С. 64–79.
12. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу : монографія. К. : Логос, 2009. 228 с.
13. Шейко В. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства: навч. посіб. / В. Шейко, Ю.Богуцький, Н. Кушнарєнко. Харків : ХДАК, 2016. 330 с.
14. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. Шейко, Н. Кушнарєнко. Київ : Знання, 2011. 310 с.
15. Шип С. Музична мова від звуку до стилю: навч. посібник. К.: Заповіт, 1998. 367 с.

Допоміжні

16. Акопян Л. Анализ глубинной структуры музыкального текста. М. : Практика, 1995. 255 с.
17. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс : в 2 кн. Л. : Музыка, 1971. 376 с.
18. Арановский М. Музыкальный текст. Структура и свойства. М. : Композитор, 1998. 343 с.
19. Арановский М. Структура музыкального жанра и современная ситуация в музыке // Музыкальный современник. Вып. 6. М. : Сов. композитор, 1987. С. 5–44.
20. Арановский М. Мышление, язык, семантика // Проблемы музыкального мышления : сб. ст. / сост. и ред. М. Г. Арановского. М., 1974. С. 91–129.
21. Бабий-Очеретовская Н. Содержание и форма в музыке : автореф. дис. ... д-ра искусствовед. : 17.00.02 ; Киев. гос. конс. им. П. И. Чайковского. К., 1986. 48 с.
22. Березовчук Л. Н. Музыкальный жанр как система функций (психологические и семиотические аспекты) // Аспекты теоретического музыкознания : сб. науч. тр. / Сост. Ю. Кудряшов. Л. : ЛГИТМиК, 1989. С. 95–123.
23. Березовчук Л. Н. Артикуляция в музыке (К проблеме модальной звуковой формы в произведении) // Музыкальная коммуникация = The music communication : сб. науч. тр. / Рос. ин-т истории искусств ; [ред.-сост. Л. Н. Березовчук]. СПб., 1996. С. 187–203. (Серия «Проблемы музыкознания» ; Вып. 8) (Problemata musicologica).

24. Бонфельд М. Ш. Введение в музыкознание : учеб. пособ. М. : ВЛАДОС, 2001. 224 с.
25. Браудо И. Артикуляция (О произношении мелодии) ; под ред. Х. С. Кушнарера. Изд. 2-е. Л. : Музыка, Ленингр. отд-ние, 1973. 197 с.
26. Бобровский В. О переменности функций музыкальной формы. Москва: Музыка, 1972. 352 с.
27. Бобровский В. Функциональные основы музыкальной формы. Москва : Музыка, 1970. 270 с.
28. Бобровский В. Тематизм как фактор музыкального мышления : очерки [отв. ред. и предисл. Е. И. Чигарева]. М. : КомКнига, 2008. 304 с.
29. Бонфельд М. Музыка: язык или речь? // Проблемы музыкознания: сб. науч. тр. / РАН, Российский Институт Истории Искусств. СПб., 1996. Вып. 8. : Музыкальная коммуникация. С. 15–39.
30. Валькова В. К вопросу о понятии «музыкальная тема» (о проблеме тематизма и его развития) // Музыкальное искусство и наука. Москва, 1978. Вып. 3. С. 168–190.
31. Валькова В. Тема // Музыкальная энциклопедия : в 6 т. М. : Сов. Энциклопедия, 1981. Т. 5. С. 487–488.
32. Гаспаров Б. О некоторых принципах структурного анализа музыки // Проблемы музыкального мышления : сб. ст / сост., ред. и предисл. М. Арановского. Москва, 1974. С. 129-152.
33. Горюхина Н. Открытые формы // Науковий вісник : зб. ст. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського ; упоряд. К. Шамаєва. Київ, 2003. Вип. 30, кн.1. : Зі спадщини майстрів. С. 66–91.
34. Гуляницкая Н. Методы науки о музыке. Москва : Музыка, 2009. 255 с.
35. Гуляницкая Н. Руководство к изучению основ музыковедения. Москва : РАС им. Гнесиных, 2004. 55 с.
36. Гуренко Е. Проблемы художественной интерпретации (философский анализ) ; отв. ред. М. Овсянников, В. Целищев. Новосибирск : Наука, Сиб. отд-ние, 1982. 256 с.
37. Демченко А. И. Концепционный метод музыкально-исторического анализа : учеб. пособие для муз. вузов. Саратов : Рап-Art, 2000. 105 с.
38. Денисов Э. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники. Москва : Сов. Композитор, 1986. 207 с.
39. Денисов Э. Стабильные и мобильные элементы музыкальной формы и их
40. Казанцева Л. Основы теории музыкального содержания. Астрахань : «Волга», 2009. 368 с
41. Келдыш Ю. Музыковедение // Музыкальная энциклопедия : В 6 т. Т. 4. Москва : Сов. Энциклопедия, 1977. С. 806–830.
42. Кон Ю. К вопросу о понятии «музыкальный язык» // От Люлли до наших дней. М. : Музыка, 1977. С. 93–104.
43. Консон Г. Р. Целостный анализ как универсальный метод научного познания художественных текстов (на материале музыкального искусства) : монография. Москва : Композитор, 2010. 352 с.
44. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века. М. : Музыка, 1976. 367 с.
45. Консон Г. Р. Целостный анализ как универсальный метод научного познания художественных текстов (на материале музыкального искусства): монография. Москва : Композитор, 2010. 352 с.
46. Корнелюк Т. А. Музыкознание как открытая система: опыт постановки проблемы (на материале отечественной музыкальной науки) : автореф. дис. ... канд. искусствоведения : спец. 17.00.02 «Музык. искусство». Новосибирск, 2007. 28 с.
47. Корягин М. В. Основы наукових досліджень : навч. посіб. М.Чік. Київ : Алерта, 2014. 620 с.

48. Котляревський І. Музикально-теоретическі системи європейського мистецтвознавства. Київ, 1983.
49. Котляревський І. А. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 7. С. 31 – 33.
50. Кудряшов А. Теорія музикального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII–XX вв. : учеб. пособ. для муз. вузов и вузов искусств. Санкт-Петербург : Лань, 2006. 432 с.
51. Кулапина О. Методологія музикознавства в контексті синергетики // Методологія, теорія і історія культури і мистецтва : сб. ст. Саратов, 2002. С. 47–52.
52. Лісецький С.Й., Про сучасну концепцію українського історичного музикознавства // Мистецтвознавчі записки, 21. К., 2012. С. 3 – 9.
53. Лобанова М. Музикальний стиль і жанр: історія і сучасність. Москва : Сов. композитор, 1990. 312 с.
54. Лотман Ю. М. Структура художественного текста. М. : Искусство, 1970. 384 с.
55. Маркова О. М. Музична культурологія у системі сучасного гуманітарного знання // Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2013. № 1. С. 145–149.
56. Медушевський В. Інтонаційно-фабульна природа музикальної форми : дис. доктора мистецтвознавства. Москва, 1981. 380 с.
57. Медушевський В. Музикальний стиль як семиотический об'єкт // Советская музыка, 1979. № 3. С. 15–32.
58. Медушевський В. О динамическом контрасте в музыке // Эстетические очерки. Вып. II. Москва : Музыка, 1967. С. 18–44.
59. Медушевський В. О музикальній семиотикі // Советская музыка. 1976. № 11. С. 9–23.
60. Медушевський В. О закономірностях і засобах художественного впливу музики. М. : Музыка, 1976. 254 с.
61. Михайлов М. Стиль в музиці. Ленінград : Музыка, 1981. 264 с.
62. Москаленко В. Творческі аспекти музикальної інтерпретації: (К проблемі аналізу) : дослідження. Київ : КГК ім. П. І. Чайковського, 1994. 157 с.
63. Назайкинський Е. Логіка музикальної композиції. Москва : Музыка, 1982. 319 с.
64. Назайкинський Е. Звуковий світ музики. Москва : Музыка, 1983. 254 с.
65. Назайкинський Е. О психології музикального сприйняття. Москва : Музыка, 1972. 383 с.
66. Назайкинський Е. Стиль і жанр в музиці. Москва : Музыка. 265 с.
67. Орлов Г. Древо музики. Санкт-Петербург : «Композитор». 236 с.
68. Ручевська Е. Функції музикальної теми. Ленінград : Музыка, 1977. 160 с.
69. Протопопов В. Історія поліфонії в її важливіших проявленнях. Москва : Музыка, 1962. 433 с.
70. Протопопов В. Історія поліфонії. Західноєвропейська класика. Москва : Музыка, 1965. 345 с.
71. Пясковський І. Б. До проблеми семиотичного аналізу музичного тексту // Київське музикознавство : зб. ст./ Київ. вище муз.уч-ще ім. Р. М. Глієра ; упоряд. В. Москаленко. К., 2001. Вип. 7. : Текст музичного твору : практика і теорія. С. 37–41.
72. Пясковський І. Фреймові моделі поліфонічних стилів // Музичний стиль : теорія, історія, сучасність / Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Київ : НМАУ, 2004. Вип. 38. С. 9–15.
73. Самойленко А. Музикознавство і методологія гуманітарного знання. Проблема діалогу : Монографія. Одеса: Астропринт, 2002. 244 с.
74. Скребков С. С. Художественные принципы музыкальных стилей ; под ред. В. В. Протопопова. М. : Музыка, 1973. 448 с.
75. Скребкова-Филатова М. С. Фактура в музиці: Художественные возможности. Структура. Функції. Москва : Музыка, 1985. 285 с.
76. Сохор А. Эстетическая природа жанра в музиці. Москва : Музыка, 1965. 105 с.

77. Семашко О. М. Соціологія мистецтва : навч. посіб. 2-е вид., випр. і допов. Львів : Магнолія плюс, вид. СПД ФО В. М. Піча, 2006. 243 с.
78. Сниткова И. Картина мира, запечатленная в музыкальной структуре (О концептуально-структурных парадигмах современной музыки) // Музыка в контексте духовной культуры : сб. тр. / Гос. муз.-пед. ин-т им. Гнесиных. Москва, 1992. Вып. 120. С. 8–31.
79. Теория современной композиции : учеб. пособие / МГК им. П. И. Чайковского; Гос. ин-т искусствознания / [отв. ред. В. С. Ценова]. М. : Музыка, 2007. 624 с.
80. Холопова В. Музыка как вид искусства : Ч. 2. Содержание музыкального произведения. Москва : Печатник Мосгорпечати, 1991. 122 с.
81. Холопова В. Теория музыкального содержания как наука // Проблемы музыкальной науки, 2007. № 1. С.17
82. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Санкт-Петербург : Лань, 1999. 496 с.
83. Холопова В. Фактура. Москва : Музыка, 1979. 87 с.
84. Холопова В. Музыкальный тематизм. Москва : Музыка, 1983. 88 с.
85. Холопова В. Музыкальный ритм. Москва : Музыка, 1980. 69 с.
86. Холопов Ю. Очерки современной гармонии : Москва : Музыка, 1974. 287 с.
87. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю : Навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
88. Шмагало Р. Шлях Львівської школи мистецтвознавства у ХХІ столітті / Ростислав Шмагало // Вісн. Львів. нац. акад. мистецтв. Львів, 2007. Вип. 4. С. 5–24.
89. Чернова Т. Драматургия в инструментальной музыке. Москва : Музыка, 1984. 143 с.
90. Яців Р. Методологічний інструментарій сучасного мистецтвознавства: від описовості до розкриття смислів // «А...Z art». 2009. № 1. С. 8–9.
91. Adler G. Umfang, Methode und Ziel der Musikwissenschaft. Leipzig, 1885.
92. Drabkin W. Theme / W. Drabkin // The New Grove Dictionary of music and musicians: in 20 v. London: Macmillan Publishers Limited, 1980. V. 18. P. 736.
93. Beard D., Gloag K. Musicology. The Key concept. London, New York : Rourledge, 2005.
94. Dräger H. Musikwissenschaft // Universitas litterarum. Handbuch der Wissenschaftskunde. Berlin, 1955.
95. Lissa Z. Zur periodisierung der Musikgeschichte // Beiträge zur Musikgeschichte. 1960. № 2.
96. McLaren B. A brief History of Microtonality in the Twentieth Century // Xenharmonikon. Vol. 15. 1998. 130 p.
97. Riemann H. Grundriss der Musikwissenschaft. Leipzig, 1908.
98. Riemann H. Geschichte der Musiktheorie im IX bis XIX Jahrhundert. Leipzig, 1898.
99. Sachs C. Historja instrumentów muzycznych. Warszawa : PWM, 1975. 556 p.
100. Sachs C. Die Musik der alten Welt in Ost und West. Berlin : Musikverlag, 1968. 186 p.
101. Sachs C. Rhythm and Tempo : A Study of Music History. New York : Norton, 1953. 391 p.

Інформаційні ресурси

Бібліотека Харківської державної академії культури

Аспекти історичного музикознавства — [http:// num.kharkiv.ua/share/aspekty/](http://num.kharkiv.ua/share/aspekty/)

Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва — <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim>

Інтернет-ресурси:

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

Мистецтвознавчі записки — <http://journals.uran.ua/mz>

Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство — <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського – <http://naukvisnyknmau.com.ua>

Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка — <https://muzuniversum.com/index.php/journal>

Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В.Нежданової «Музичне мистецтво і культура» — <http://music-art-and-culture.com/index.php/music-art-and-culture-journal>

Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти — <http://num.kharkiv.ua/share/intermusic/>

Українське музикознавство – <http://musicology.com.ua/>

Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського — mtlib.org.ua/

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка — <http://korolenko.kharkov.com/e-ka>